

Mottagare
Socialnämnden

Taxa för provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning

Förslag till socialnämnden för slutligt beslut i fullmäktige

Princip för timtaxa fastställs avseende provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning enligt 18 kap. ärvdabalken och 5 kap. begravningslagen.

Timtaxan fastställs till 0,66 procent av gällande prisbasbelopp per timme, exklusive mervärdesskatt.

Taxan ska tillämpas i enlighet med självkostnadsprincipen i 2 kap. 6 § kommunallagen och följer automatiskt förändringar av prisbasbeloppet.

Sammanfattning

Kommunen ansvarar enligt 18 kap. ärvdabalken för provisorisk dödsboförvaltning när dödsbo inte hanteras av dödsbodelägare, och enligt 5 kap. begravningslagen för gravsättning när anhöriga inte ordnar detta. Kommunen har enligt lag möjlighet att ta ut ersättning för dessa uppdrag, men för att detta ska ske måste Regionfullmäktige fatta ett principbeslut om ersättningsmöjligheten ska utnyttjas.

Förvaltningen har analyserat olika alternativ för timtaxa, inklusive självkostnadsbaserad beräkning och en standardiserad mall från Ekonomistöd, baserat på nuvarande handläggarlön, debiterbara timmar och rimliga omkostnader inklusive arbetsgivaravgifter. Jämförelse med praxis i andra kommuner har också gjorts.

Mot bakgrund av denna analys föreslås en timtaxa på 0,66 % av gällande prisbasbelopp per timme, exklusive moms. Förslaget är både administrativt enkelt, ekonomiskt motiverat och ligger inom ramen för praxis i andra kommuner, och utgör ett första steg i att bygga en intern, systematisk och långsiktigt hållbar process för provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning, där kommunen tar över ansvaret internt istället för att använda extern part.

Ärendebeskrivning

Enligt 18 kap. 2 § andra stycket Ärvdabalken, har kommunen en skyldighet att förvalta dödsbon om det inte finns någon som tar hand om den avlidnes egendom.

Om det behövs, ska kommunen göra vad som annars åligger dödsbodelägare

enligt första stycket samma paragraf. Det innebär att kommunen t ex kan bli skyldig att upprätta bouppteckning eller ta initiativ till dödsboanmälan. Enligt samma bestämmelse har kommunen rätt till ersättning av dödsboet för sina kostnader. Kommunen har även en lagstadgad skyldighet enligt 5 kap. 2 § begravningslagen att ordna med gravsättning i de fall som det saknas någon som ordnar med detta. Även för detta har kommunen rätt att från dödsboet ta ut ersättning för sina kostnader.

Även om rätten till ersättning för provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning följer av lag, måste regionfullmäktige ta ställning i den principiella frågan om kommunen ska finansiera verksamheten genom att ta tillvara den rätten.

Vid bestämmandet av den ersättning kommunen avser att ta ut, bör självkostnadsprincipen enligt 2 kap 6 § kommunallagen beaktas. Det vill säga kommunen får inte ta ut högre avgift än vad som motsvarar kostnaden för de tjänster som kommunen tillhandahåller.

Eftersom arbetet med provisorisk dödsboförvaltning under lång tid hanterats av externa parter har enheten för ekonomiskt bistånd i dagsläget inte en fullständig bild av tidsåtgång vid hanteringen. Det är stor variation i tidsomfattningen för varje dödsbo som förvaltas provisoriskt. Allt beror på vilka åtgärder som vidtas och tidsåtgången kan vara avsevärd.

Förvaltningen har analyserat två alternativa modeller för timtaxa:

1. **Självkostnadsbaserad modell**, där timpriset beräknas utifrån handläggarlön, arbetsgivaravgifter, pension, semester och övriga omkostnader samt schablon för debiterbara timmar.
2. **Mallbaserad modell**, där ett standardiserat timpris från mall timprisberäkning som Ekonomistöd (RSF) skapat. Lönekostnader och indirekta kostnader inkluderas.

Förvaltningen föreslår att timtaxan fastställs enligt den mallbaserade modellen från Ekonomistöd (RSF). Valet grundas på att modellen är administrativt enkel att tillämpa, ekonomiskt motiverad och omfattar både lönekostnader och indirekta omkostnader.

Eftersom det idag saknas tillförlitlig information om den faktiska tidsåtgången per dödsbo, skulle en självkostnadsbaserad modell (alternativ 1) vara osäker och bygga på uppskattningar och antaganden. Den mallbaserade modellen ger istället en förutsägbar och rättssäker grund för att ta ut ersättning, samtidigt som den ligger inom det intervall som praxis i andra kommuner visar (0,7–1,2 % av prisbasbeloppet).

Detta gör alternativ 2 till det mest robusta och praktiskt genomförbara valet för att etablera en intern, långsiktigt hållbar process för provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning.

Bedömning

Timtaxan fastställs till 0,66 procent av gällande prisbasbelopp per timme. Taxa per timme 2026 blir 488 kr inklusive moms. Nivån bedöms som ekonomiskt rimlig och administrativt hanterbar, en av Ekonomistöd framtagna mall för timprisberäkning används.

Kostnaden har räknats ut i procent av prisbasbeloppet för att priset ska kunna följa kostnadsutvecklingen. Avgiften bör tas ut för varje påbörjad halvtimme nedlagd handläggningstid. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme tas ingen avgift ut. Därutöver tas ersättning ut för direkta utlägg som kommunen har haft för att utföra sitt uppdrag.

Ekonomiska konsekvenser - Införande av taxa för provisorisk dödsboförvaltning förändrar inte de ekonomiska faktorerna avseende insatsen.

Barnkonsekvensanalys – Ett barnperspektiv ska särskilt beaktas i alla beslut som rör barn och barnkonsekvensanalys ska göras vid behov.

Ärendet överlämnas för vidare beslut i regionstyrelsen och ett slutligt antagande i regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Socialförvaltningen, Taxa för provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning, daterad 2026-02-18
SKR:s cirkulär nr. 19:30

Socialförvaltningen

Marica Gardell
Socialdirektör

Skickas till

Lina Wigsten, enhetschef, Individ- och familjeomsorgen